

SAMARQAND VILOYAT XALQ TA'LIMI XODIMLARINI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI

MAVZU:

**Ona tili va adabiyot fanidan
modernizatsiya qilingan
o'quv dasturlari va
ularning tahlili**

Dotsent Yuldosheva Saodat Azizovna

Samarqand-2021

ONA TILI va o'qish savodxonligi:

1-sinf: 264 soat

2-sinf: 238 soat

3-sinf: 136 soat

4-sinf: 136 soat

ONA TILI :

5-sinf: 136 +*34 soat

6-sinf: 136 +*34 soat

7-sinf: 102+*34 soat

8-sinf: 102+*34 soat

9-sinf: 68+*34 soat

10-sinf: 68+*34 soat

11-sinf: 68+*34 soat

ADABIYIOT:

5-sinf: 68 + *34 soat

6-sinf: 68 + *34 soat

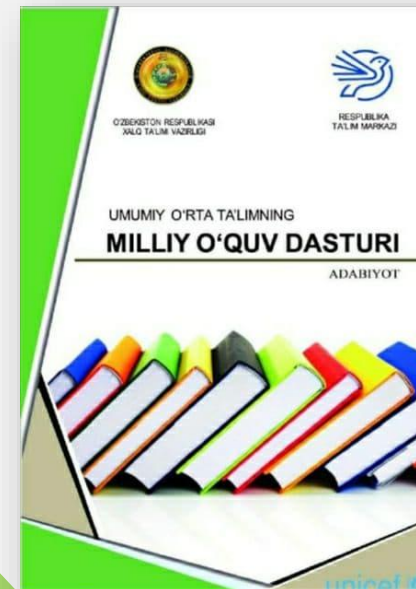
7-sinf: 68 + *34 soat

8-sinf: 68 + *34 soat

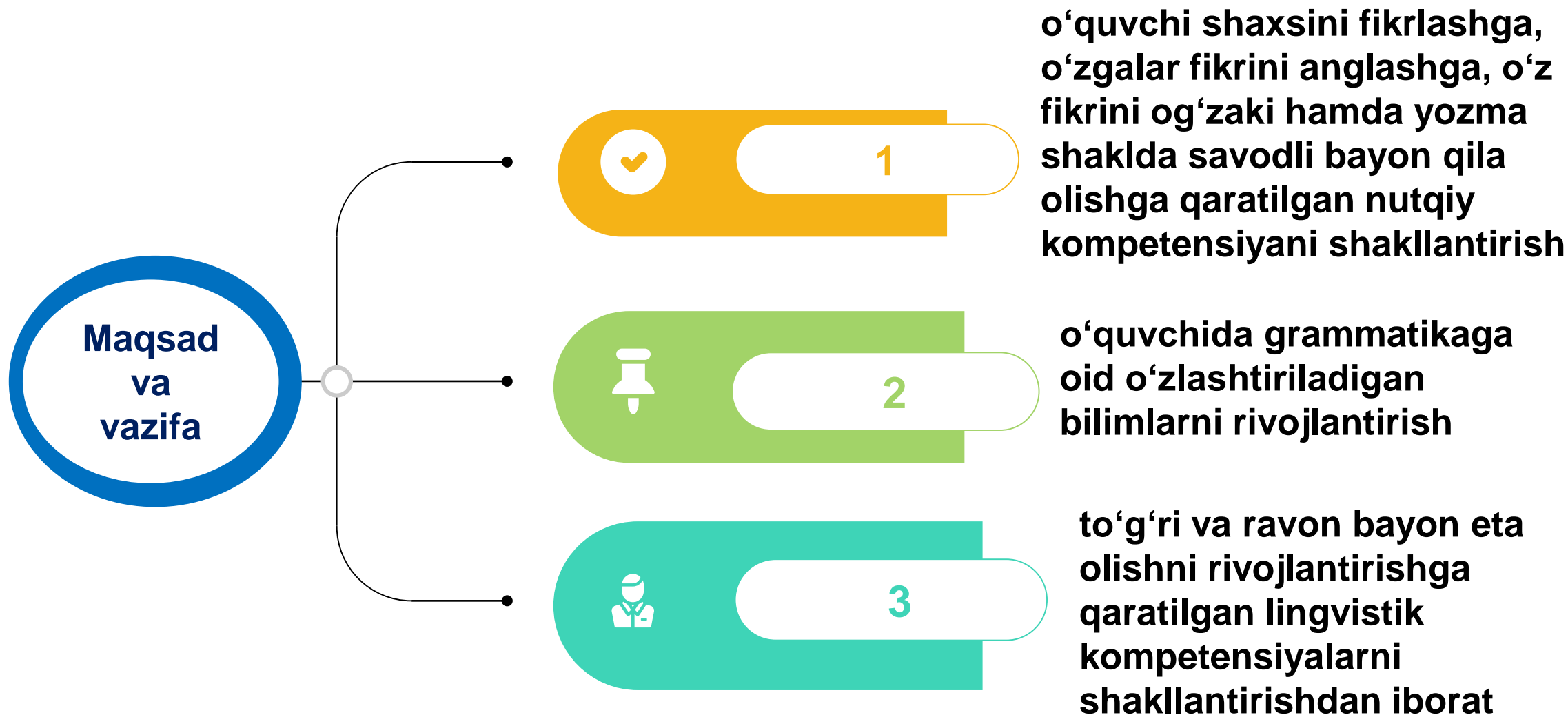
9-sinf: 102+*34 soat

10-sinf: 68 + *34 soat

11-sinf: 68 + *34 soat

Ona tili fanini o'qitishning asosiy maqsadi va vazifasi

Maktab bitiruvchilariga ona tili fani bo'yicha qo'yiladigan talablar

Nutqiy kompetensiyalar

Og'zaki nutq malakasi

Yozma nutq malakasi

Anglash malakasi
(o'qib va tinglab tushunish)

Lingvistik kompetensiyalar

fonetika

imlo

leksikologiya

morfologiya

sintaksis

Ona tili fanini o'qitishni rivojlantirish konsepsiyasi

Umumiy qoidalar

1

Ona tilini o'qitishdagi mavjud muammolar

4

Ona tili fanining ta'lim tizimida tutgan o'rni va ahamiyati

2

Konsepsiyani amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari

5

Konsepsiyaning maqsad, vazifalari

3

Konsepsiyani amalga oshirishdan kutilayotgan natijalar

6

Ona tili fani bo'limlari (1-9-sinf)

01

Men, sen,
u va ular

02

Tabiat
ne'matlari

03

Sog' tanda –
sog'lom aql

04

Kasbim –
faxrim

05

Yosh
iqtisodchi

06

Fan va
texnologiyalar

07

Til va dil

08

Tarix
xazinalari

09

San'at va
madaniyat

10

Huquqimiz -
haqimiz

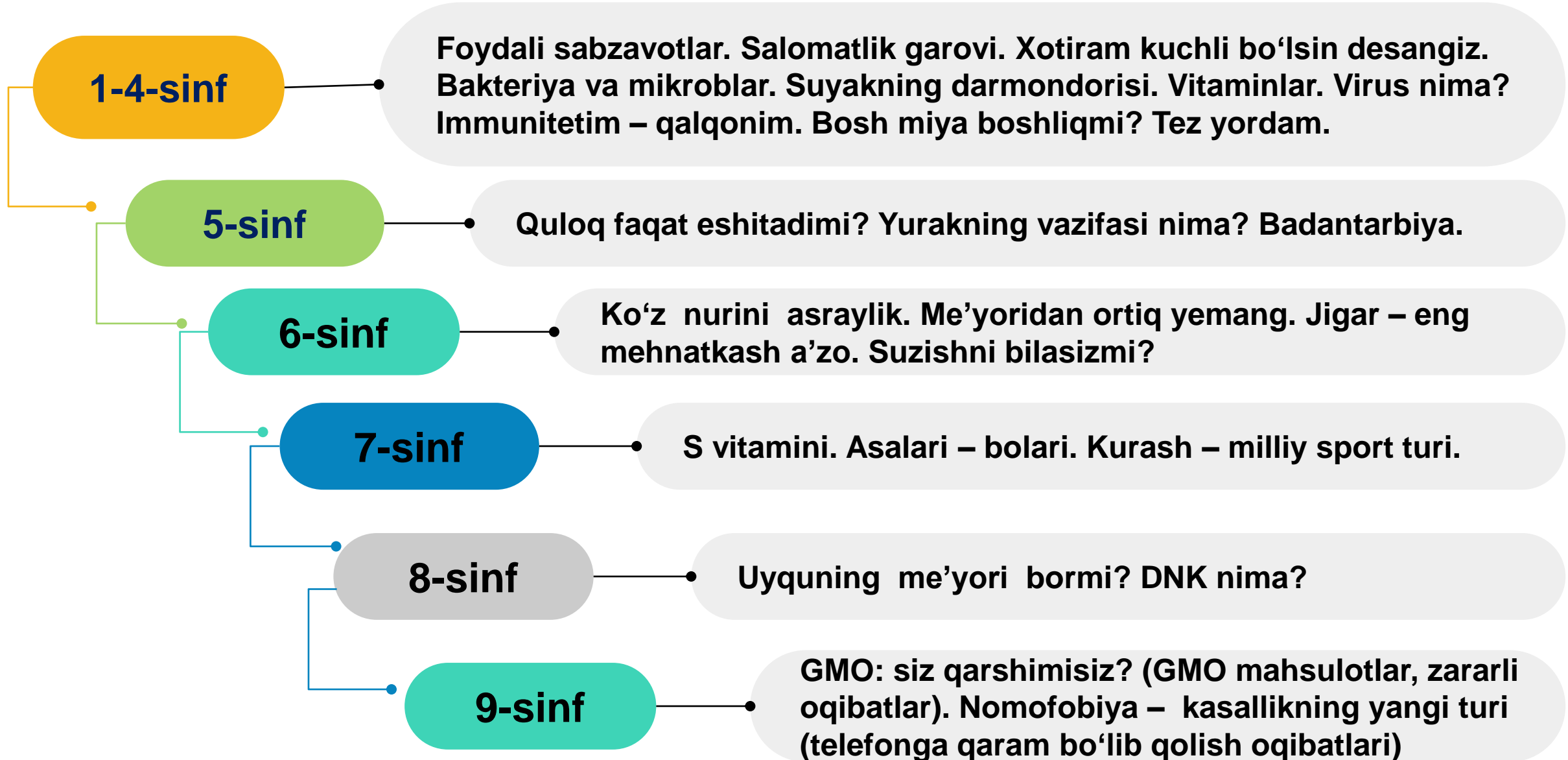
11

O'quv yili
oxirida
takrorlash

Ona tili fani bo'limlari (10-11-sinf)

“Sog‘ tanda – sog‘lom aql” bo‘limi (*sinflar kesimida*)

“Fan va texnologiyalar ” bo‘limi (*sinflar kesimida*)

- **5-sinf** Nobel mukofoti . Amerikani kim kashf qilgan? (Beruniy haqida) **Marskezar – Marsda kezar** (marsoxodlar, Mars missiyasi, raketalar)
- **6-sinf** **Elektron pochta . Texnika xavfsizligi** (elektr toki va gazning xavfi)
- **7-sinf** **Fizika hayotni yengillashtiradi. Somon yo‘li galaktikasi. Elektromobil** (kamxarj, ekologik bezarar avtomobillar)
- **8-sinf** **Nanotexnologiyalar. Muqobil energiya**
- **9-sinf** **AES – zarraning cheksiz energiyasi . Fanlarning inson hayotidagi o‘rni**

Mavzu matnlari ustida ishlash

Matnning asosiy mazmunini tushunish. Matnning asosiy mazmunini ochishga yordam beradigan gaplarni topish. Matnga sarlavha qo'yish

1

4

Matn tarkibidagi so'zlar tahlilini olib borish. Matn va lug'atlar ustida ishlash So'zlar ma'nosi, so'zlar ifodalagan tushunchalar

2

5

Matndagi sabab va oqibat bog'lanishlarini tushunish. Matnning xulosasini aniqlash, g'oyasini ayta olish bilan bog'liq topshiriqlar

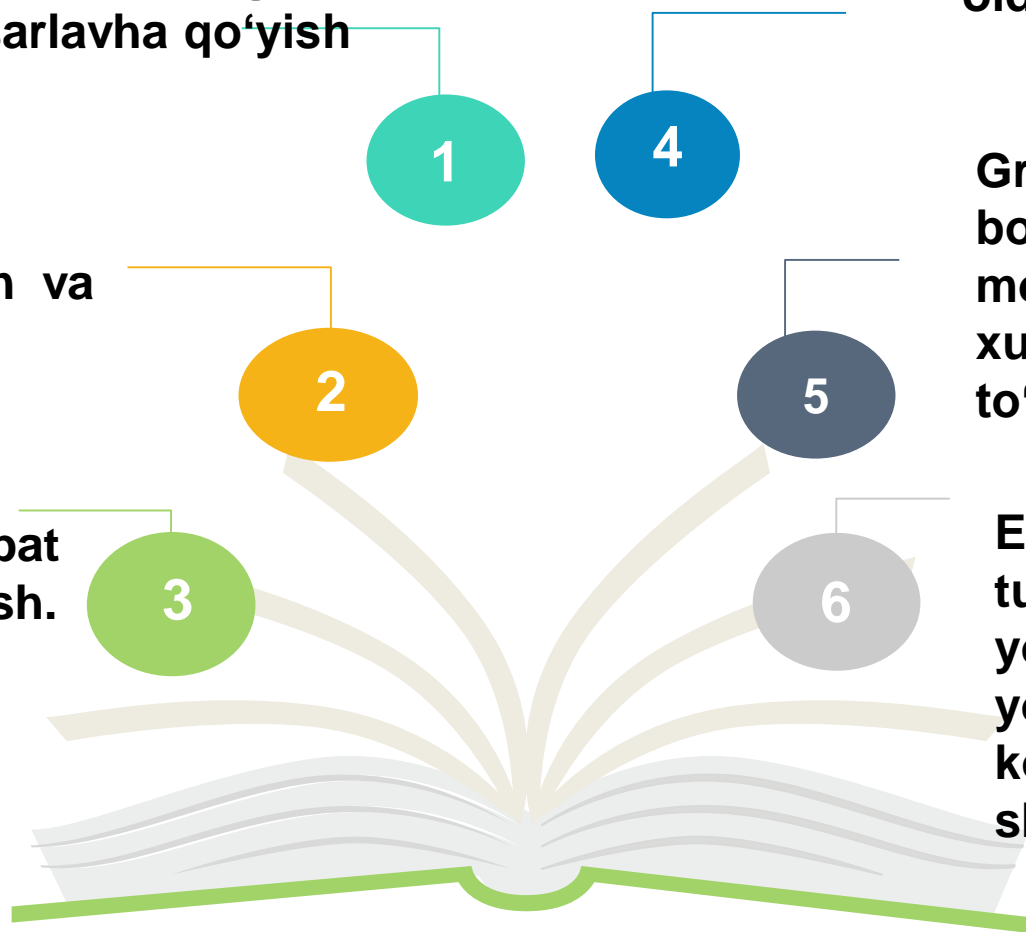
3

6

Matnni ifodali va ravon o'qiy olish malakasini shakllantirishga oid mashqlar

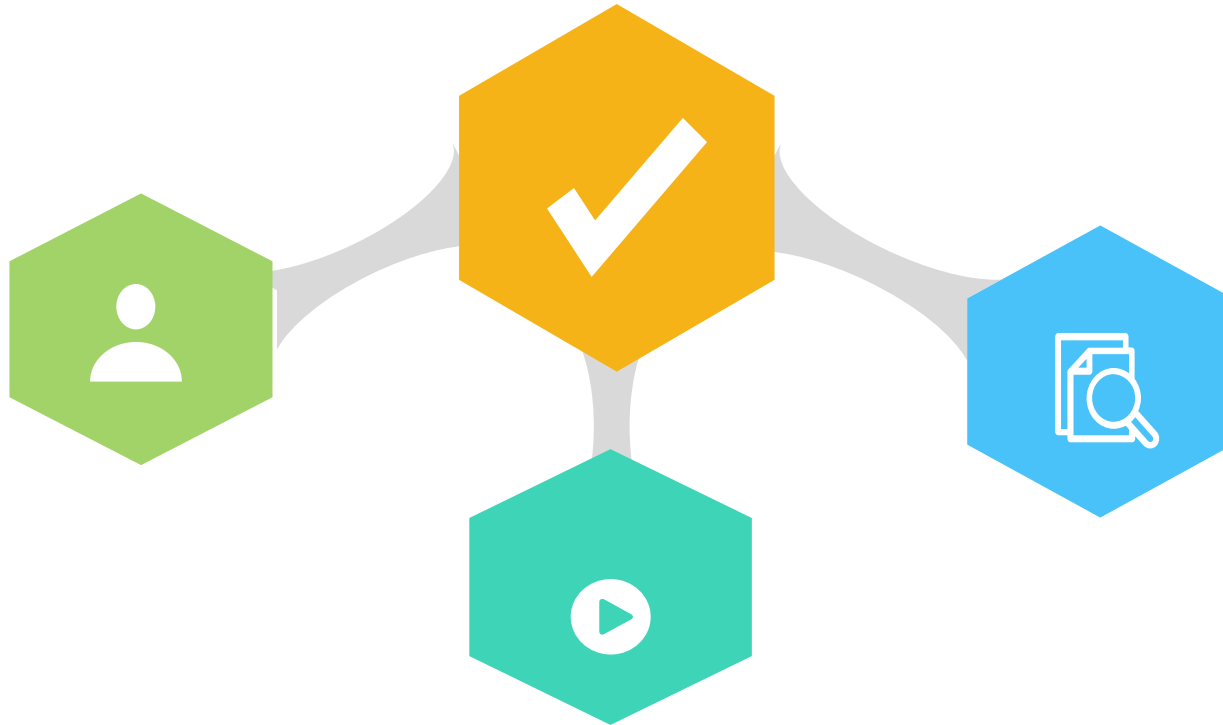
Grammatik mavzu bilan bog'lash. Fonetik, leksik, morfologik, uslubiy xususiyatlarni anglash va to'g'ri qo'llash

Eshitib tushunish, o'qib tushunish, gapirish, yozish, og'zaki va yozma nutqqa oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish

Adabiyot fanini o'qitishning maqsadi va vazifasi

badiiy asarlar orqali sog'lom e'tiqodli, keng dunyoqarashli, nozik didli, o'zga inson tuyg'ularini his qiladigan, o'z xatti-harakatlarini asoslay oladigan, mustaqil fikrga va keng dunyoqarashga ega shaxsning ma'naviy dunyosini shakllantirish

badiiy asar va unda aks etgan hayotiy holat hamda adabiy qahramonlar haqidagi fikrlarini ham og'zaki, ham yozma shaklda to'g'ri ifodalay oladigan qilib tarbiyalash

o'quvchilarni badiiy asar o'qiydigan, adabiy-nazariy tushunchalarga, o'z bilim va hayotiy tajribasiga tayangan holda asarlarni tahlil qiladigan va baho beradigan darajaga keltirish.

Maktab bitiruvchilariga adabiyot fani bo'yicha qo'yiladigan talablar

Asarning asosiy va ikkilamchi g'oyasini aniqlash va munosabat bildirish

Asardagi eksplitsit (ochiq aytilgan), impitsit fikrlarni (tagma'nolarni) ilg'ash va xulosalar chiqarish

Asarning sujetini tushunsh, syujet elementlarini ajrata bilish va asar qurilishiga munosabat bildirish

Badiiy tasvir va ifoda vositalarini, lingvistik xususiyatlarni tahlil qilish

Asardagi obrazlarni tahlil qilish va munosabat bildirish

asarning turli talqinlarini solishtirib, o'xshash va farqli jihatlarini aytish, munosabat bildirish

ijodiy va tahliliy matnlar yaratish

Adabiyot fanining Milliy o'quv dasturida...

Asar matni tahliliga yo'naltirilgan savol-topshiriqlarga ko'proq o'rin berish

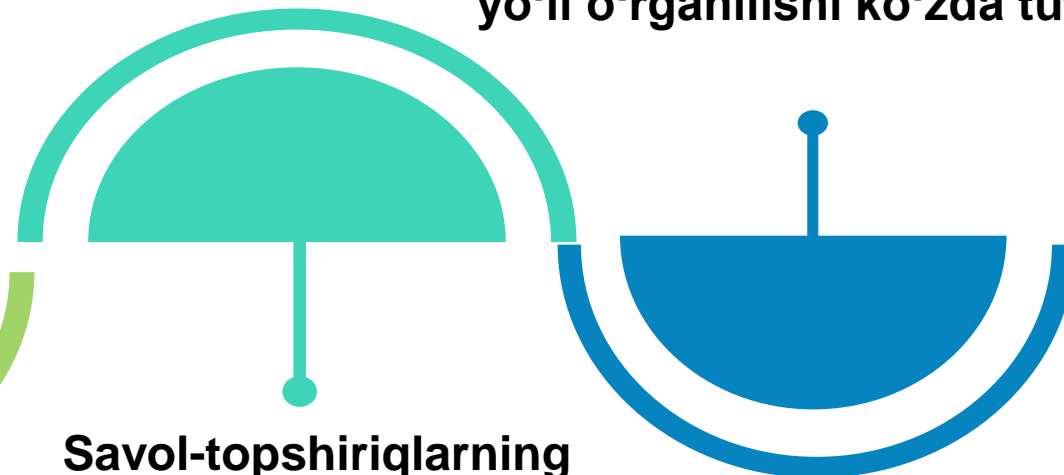
“Adabiyot” darsliklarida har bir o'rganilgan asar yuzasidan metodik maqola (“*asar haqida*” bo'limi) berish tajribasidan voz kechish

Badiiy matnlar xronologik yoki janriy belgilariga qarab emas, balki umumlashtiruvchi *ruknlr* bo'yicha joylashtirish

Savol-topshiriqlarning faktologik emas, balki o'quvchini mustaqil fikrlashga undaydigan, asar tahliliga yordam beradigan konseptual xarakterda bo'lishi nazarda tutilishi

5-9-sinflarda ijodkorlarning hayot va ijod yo'li bo'yicha ma'lumot berishdan tamomila voz kechilib, 10-11- sinflarda ijodkorlar umr yo'li o'rganilishi ko'zda tutildi.

Adabiyot fanining bo'limlari

(sinflar kesimida)

5-sinf

Hikmat durdonalari. Ertak – uqqanga saboq beshak. Bolalikning beg'ubor olami. Vatanni sevmuq iymondandir.

6-sinf

So'zda sehr bor. Har bir kun – saboq. Sarguzashtlar va fantastika olami. Rangin tuyg'ular.

7-sinf

Ko'zim qarog'idasan, ota yurt! Inson, tabiat, o'zlik. o'tmishdan sadolar. Turfa qiyofalar

8-sinf

Xayol va hayot. Tuyg'ular tozaligi – odamiylik belgisi. Sinovlarda toblanar odam. Kamalakday serjilo olam.

9-sinf

O'zlikni anglash yo'lida. Sirli-sinovlidir bu ko'hna ochun. Davr mening taqdirimda. Bu murakkab olam va odam.

Adabiyot fanining bo'limlari (*sinflar kesimida*)

10-sinf

Xalq og'zaki ijodi va qadimgi adabiyot namunalari
O'rta asrlar adabiyoti manzaralari
XVIII-XIX asrlar adabiyoti manzaralari
XX asr adabiyoti manzaralari

11-sinf

XX asr adabiyoti manzaralari
Zamonaviy adabiyot manzaralari

Dasturga kiritilgan yangi badiiy asarlar

Jyul Vern

“O‘n besh yoshli kapitan” romanidan parchalar

Hojiakbar Shayxov

“Birinchi sinov”,
“7-ser”,
“Tasodifiy qo‘nish” hikoyalari

Ayzek Azimov

“O‘qituvchi odam bo‘lgan ekan” hikoyasi

Artur Konan Doyl

“Mallalar uyushmasi”,
“Moviy karbunkul” hikoyalari

Oskar Uayld

“Baxtiyor shahzoda”,
“Xudbin pahlavon”

6-sinf

6-sinf

6-sinf

6-sinf

6-sinf

Dasturga kiritilgan yangi badiiy asarlar

**Normurod
Norqobilov**

“Oqbo‘yin”
qissasi

**Ernest
Xeminguey**

“Chol va
dengiz”
qissasi

**Qamchibek
Kenja**

“Baliq ovi”
yoki
“Lafz”
hikoyalari

**Anton
Chexovl**

“Xameleon”,
“Semiz
va oriq”,
“Latta”
hikoyalari

**Nazar
Eshonqul**

“Maymun
yetaklagan
odam”
hikoyasi

7-sinf

7-sinf

7-sinf

7-sinf

8-sinf

Dasturga kiritilgan yangi badiiy asarlar

Oybek

“Mashrab”,
“Yig‘i kelmaydi
sira”,
“Xastamen”
she‘rlari

**Valentin
Rasputin**

“Fransuz tili
saboqlari”
hikoyasi

**Luqmon
Bo‘rixon**

“Quyosh hali
botmagan”
qissasi

**Yasunari
Kavabata**

“Anor”
hikoyasi

**Xurshid
Do‘stmuhammad**

“Mirkomilboy
-ning qazo
bo‘lgan
namozi”
hikoyasi

9-sinf

9-sinf

9-sinf

9-sinf

9-sinf

- **E'tiborlaringiz uchun rahmat!**

- **rasmiy veb-sayti**

- **<http://www.sammoi.uz>**

- **maxsus rasmiy telegram kanal**

- **<https://t.me/sammohm>**